

Kom op, bolle!

Auteur: Henk Hokke
Illustraties: Sonja Reus

	L E E S								
L	Leeservaring								spilgervaring
	A	B	C	D	E	F	G	H	
A	AVI								
	1	2	3	4	5	6	7	8 9	
T	Thema								
	sport, dood								
Toegekend door KPC Groep te 's-Hertogenbosch									

Aanvulling op Leeslatthema's: doorzetten
Genre: realisme
Aantal bladzijden: 64

1 Korte inhoud

Jens is een dikke jongen die moeite heeft met hardlopen. Hij wordt door enkele jongens uit zijn klas niet geaccepteerd en heeft de bijnaam 'bolle' gekregen.

Op school wordt een feest georganiseerd om geld in te zamelen voor een school in Togo. Het is de bedoeling dat iedere leerling een (financiële) bijdrage levert, bijvoorbeeld door het verkopen van spulletjes. Enkele jongens gaan een sponsorloop houden, en eigenlijk tot zijn eigen verbazing en schrik, roept Jens dat hij ook meedoet aan de sponsorloop.

Gelukkig ontmoet hij Jill bij zijn opa. Zij wil hem wel helpen met trainen en zij spreken af om elke ochtend vroeg samen te gaan lopen. Jill leert Jens hoe hij op conditie moet trainen en dat het om uithoudingsvermogen gaat en niet om snelheid. Stilletjes hoopt Jens ook dat hij wat af zal vallen – hij is zo dik door een ziekte – maar dat gebeurt niet.

Op een ochtend verschijnt Jill echter niet op de afgesproken plek, maar komt opa aanlopen. De moeder van Jill is onverwacht overleden. Dit maakt veel indruk op Jens: kunnen mensen zomaar doodgaan? Hij schrikt echter ook omdat hij niet weet hoe het nu verder moet met de trainingen. De volgende ochtend wekt Jens' vader hem en gaan ze samen aan de slag. Dan blijkt dat Jens al veel beter loopt dan zijn vader. Maar op de dag van de sponsorloop zakt de moed hem weer in de schoenen. Lopen zonder Jill gaat niet, het lukt eenvoudig niet. Hij ziet zichzelf als een mislukkeling over het veld sjouwen, alles doet hem zeer, tot hij opeens de stem van Jill hoort, en het lopen wel vanzelf lijkt te gaan. Hij is razend trots op de 50 euro die hij ophaalt, en dat afvallen, ach dat is ineens niet meer zo belangrijk als het leukste meisje van de klas hem vraagt om te komen spelen en de jongens uit zijn klas hem accepteren als vriend.

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij.)

Kom op, bolle! wordt ingeleid met de volgende tekst:

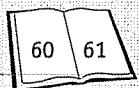

Droom je er wel eens van dat alle kinderen van je klas naar jou kijken, omdat jij iets bijzonders doet? Iets wat je eigenlijk niet kunt? Of kun je veel meer dan je denkt als je maar oefent en doorzet?

Ervan dromen dat je iets bijzonders doet; vraag de kinderen naar hun eigen dromen. Hebben ze fantasieën die (waarschijnlijk) nooit uit zullen komen of zitten er dromen bij die niet onmogelijk zijn. Vinden ze het leuk zo te fantaseren over heldendaden, beroemd worden of...

Zijn er kinderen die zelf ook al werken aan het uitkomen van hun droom? Door elke dag muziek te maken, veel te turnen of aan een andere sport te doen? Wat denken ze, hebben beroemde sporters en muzikanten ook veel geoefend, of konden die alles zomaar vanzelf? En zijn er ook wel eens dingen (geweest) waar zij voor moesten oefenen, terwijl veel andere kinderen die dingen makkelijk leerden? Vinden ze het eerlijk dat sommige kinderen veel moeite moeten doen voor iets, en andere kinderen 'alles' wel lijken te kunnen?

2b Villa Alfabet

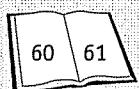

Taalkamer

bescheiden – gemeen – bang – dapper – brutaal

Welke woorden passen het beste bij Jens en welke bij Frenk?

Op het eerste gezicht lijkt deze vraag misschien snel beantwoord. De kinderen zullen Jens bang, bescheiden en dapper noemen en Frenk gemeen en brutaal. Toch valt er meer over te zeggen. Het is dapper van Frenk dat hij zijn excuses aanbiedt. Hoe bescheiden is Jens als hij zomaar roept dat hij meedoet; en hij probeert bescheiden te kijken als zijn vader hem een compliment geeft, maar is hij ook bescheiden?

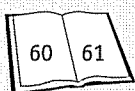
De 'even-alleen-zijn'-kamer

'Opa, kun je zomaar doodgaan? Als je slaapt, bedoel ik.' Opa zegt een poos niets. Hij neemt grote stappen. 'Ja,' zegt hij dan. 'Dat kan. Dat ging met oma ook zo. 's Avonds gingen we samen slapen. En 's morgens was ze dood. Dat hoort erbij,' gaat hij verder. 'Oude mensen gaan dood.'

Denk jij wel eens aan doodgaan? Kun je opschrijven (of tekenen) wat je hierbij voelt?

Vraag de kinderen naar eigen ervaringen met doodgaan van grootouders of andere mensen die ze goed gekend hebben. Soms is ook het sterven van een huisdier al een zeer ingrijpende ervaring en kennismaking met de dood.

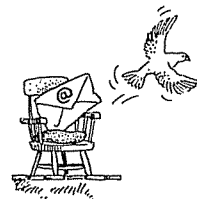
Wat vinden de kinderen van de zin van opa: 'Dat hoort erbij. Oude mensen gaan dood.' Maakt dat doodgaan minder verdrietig?

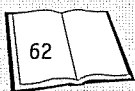
Toekomstzolder

Jens heeft gemerkt dat hij, terwijl hij zo hard trainde, niet dunner werd. Vindt Jens het nu minder erg dat hij dik zal blijven?

Op het moment dat Jens net 12 rondjes heeft gelopen, voelt hij zich zo fijn, dat hij het niet erg meer vindt dat hij dik is. Hij denkt vrij laconiek: nou ja, niks aan te doen. Wat denken de kinderen, zal hij daar zo makkelijk over blijven denken? Wat zouden de kinderen vinden als zij Jens waren?

Henk Hokke schreef aan de lezers van *Kom op, bolle!* deze e-mail:

Van: hhokke@zonnet.nl
of mail via: villa@maretak.nl

Aan: <alle lezers van Villa Alfabet>

Onderwerp: Kom op, bolle!

Beste lezer,

Ik had vroeger, toen ik nog voor meester leerde, een dik jongetje in mijn klas. Hij heette Jelle. Jelle kon er niets aan doen dat hij zo dik was. Het had te maken met een afwijking aan zijn schildklier.

Toen de jaarlijkse sportdag aanbrak, verscheen hij in een splinternieuw trainingspak op school. De andere kinderen grinnikten een beetje en wezen naar hem, maar Jelle trok zich er niets van aan.

Om negen uur begonnen we en Jelle verloor alles: zestig meter sprint, verspringen, paalwerpen en de hindernisrace.

Het laatste onderdeel was een veldloop van twee kilometer. Net voor de start kwam er een man aanfietsen. Even later stond hij naast me. Het was de vader van Jelle. 'We hebben getraind,' zei hij, 'Jelle en ik.'

Na het startschot ging Jelle op kop lopen en er kwam niemand meer langs.

Zijn vader siste 'Yes' toen Jelle juichend over de streep ging.

Dit boek is voor alle Jelles en hun vaders.

Henk Hokke
De Schammelte 21
7731 BL Ommen
hhokke@zonnet.nl

Ik had vroeger, toen ik nog voor meester leerde, een dik jongetje in mijn klas. Hij heette Jelle. Jelle kon er niets aan doen dat hij zo dik was. Het had te maken met een afwijking aan zijn schildklier.

Wat vinden de kinderen van dik zijn? Vinden ze dikke kinderen 'stom'? Of letten ze er nooit op of iemand dik of mager is? Maakt het verschil of iemand er wat aan kan doen als hij/zij dik is? In het verhaal en het voorbeeld in deze e-mail is het dik zijn een gevolg van een ziekte.

Merken de kinderen wel eens dat kinderen uitgescholden worden om hun uiterlijk? Gaat het dan alleen om dik zijn, of zijn er nog meer uiterlijkheden die snel aanleiding geven tot uitlachen? Hebben ze er zelf wel eens aan meegedaan? Of zijn ze zelf misschien slachtoffer (geweest)? Hoe voelt het, als je uitgescholden wordt om je uiterlijk?

De andere kinderen grinnikten een beetje en wezen naar hem, maar Jelle trok zich er niets van aan.

Waarom zouden de andere kinderen grinniken toen ze Jelle zagen? Hoe zou dat voelen? Jelle trok zich er niets van aan, zou dat hun ook gelukt zijn? Is het een goede reactie om je er niets van aan te trekken als kinderen op een nare manier om je lachen? Is dat moeilijk?

Net voor de start kwam er een man aanfietsen. Even later stond hij naast me. Het was de vader van Jelle. 'We hebben getraind,' zei hij, 'Jelle en ik.'

Wat vinden de kinderen van de vader van Jelle? Helpt het goed om samen aan iets te werken als je iets niet kunt? Zou de vader van Jelle er ook wat mee te maken hebben dat Jelle niet reageerde toen hij werd uitgelachen?

Dit boek is voor alle Jelles en hun vaders.

Snappen de kinderen waarom Henk Hokke dit zo zegt? Hebben ze wel eens vaker in boeken zo'n soort opmerking gezien? Waar staat die opmerking meestal?

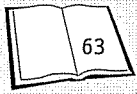
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 1, 6 en 9 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Het is bij het beantwoorden van de vragen onbelangrijk of het kind een 'goed antwoord' geeft. Vaak is niet duidelijk wat een correct antwoord is. Bovendien is het overdenken van de vraag het belangrijkste.

Vragen na hoofdstuk 1, bladzijde 8

- 1 Heeft een kind uit jouw klas wel eens iets naars tegen jou gezegd? Hoe zou jij je voelen als dat gebeurt?

De kinderen uit de klas van Jens zeggen nare dingen en hebben hem een nare bijnaam gegeven: bolle. Wat vinden de kinderen van die bijnaam? Zijn alle bijnamen altijd vervelend? Zijn er ook regels in de klas die gaan over bijnamen? Waarom zouden die regels er zijn?

Kunnen de kinderen ook een positieve bijnaam verzinnen voor Jens?

De kinderen in de klas zéppen niet alleen nare dingen, hun hele houding is er een van buitensluiten. Alleen al de reactie op de vraag of Jens mee mag doen is veelzeggend: 'Jij?'

Wijs de kinderen erop dat een schrijver met één woordje veel kan zeggen. Wat dachten de kinderen toen ze dat zinnetje lazen? Piet kijkt vervolgens naar de anderen. Blijkbaar durft hij niet zomaar te zeggen dat Jens mee mag doen; het is niet vanzelfsprekend.

- 2 Als je op school een taak moet doen, krijg jij dan wel eens pijn in je buik omdat je bang bent dat je het niet kan?

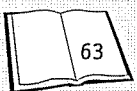
Kinderen herkennen misschien uit eigen ervaring hoeveel buikpijn en spanning het kan geven als je bang bent voor een bepaalde taak. Vraag naar hun ervaringen en vraag door of de moeilijke opdracht tóch gelukt is. Wat gebeurde er toen met de buikpijn? Verdwijnt die als je bezig gaat met iets moeilijks of wordt de buikpijn alleen maar erger?

Vraag aan de kinderen wat ze van Jens vinden: hij wéét dat hij niet goed kan hollen en vraagt toch of hij mee mag doen met tikkertje. Vinden ze dat dom of moedig; vinden ze Jens een doorzetter?

- 3 Op bladzijde 7 staat: 'Nee, ik eh... ik heb geen zin.'

Denk jij dat Jens echt geen zin heeft? Waarom zou Jens misschien zeggen dat hij geen zin heeft terwijl hij dat wel heeft?

Herkennen de kinderen de reactie van Jens? Zouden ze hetzelfde hebben gedaan als Jens of zouden ze een ander (eerlijker?) antwoord gegeven hebben? Hangt dat er ook vanaf wie het vraagt? Jens vindt Femke heel aardig, waarom durft hij dan toch niet precies te zeggen hoe het zit?

Vragen na hoofdstuk 6, bladzijde 33

- 1 'Jens zegt niets. Hij voelt dat er iets is gebeurd.' Wat geeft Jens het gevoel dat er iets is gebeurd?

De kinderen kunnen erop wijzen dat opa ernstig kijkt, een arm om hem heen slaat en

diep zucht. Ook het feit dat opa niet meteen antwoord geeft, kan Jens het gevoel geven dat er iets ernstigs is gebeurd.

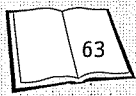
Waarom zou opa niet meteen vertellen wat er gebeurd is?

2 'Jens volgt hem. Er ligt een steen op zijn maag.'

Wat voel je als er een steen op je maag ligt?

Laat de kinderen onder woorden brengen hoe dat voelt. Herkennen ze dat gevoel? Als ze het niet herkennen, kunnen ze zich door het beeld dat Henk Hokke gebruikt dan toch goed voorstellen hoe Jens zich voelt?

Zou de schrijver ook nog andere vergelijkingen hebben kunnen gebruiken? Welke bijvoorbeeld?

Vragen na hoofdstuk 9, bladzijde 50

1 Juf zegt dat Jens wat vrolijker moet kijken. Jens zegt niets.

Waarom niet?

Net als in het begin van het verhaal zwijgt Jens zowel tegen Femke als tegen zijn juf. Hij ligt blijkbaar in het karakter van Jens om niet te veel bloot te geven. Herkennen de kinderen dat er klasgenoten zijn die makkelijk praten en klasgenoten die nooit veel over zichzelf vertellen?

Jens zegt niets. Vlug loopt hij door. Hij weet niet wat hij moet zeggen. Juf snapt er niets van. Het is helemáál geen feest. Het is een rottag! Vooral voor Jill. Maar ja, dat kán juf ook niet weten.

Jens begrijpt wel dat juf het ook niet kán weten. Maar toch is de stap naar praten blijkbaar te groot. Misschien speelt ook mee dat het contrast tussen de vrolijke feestdag op school en het verdriet van Jill erg groot is. Zou Jens het wel tegen zijn juf gezegd hebben als hij even alleen met haar had kunnen praten, op een 'normale' schooldag?

2 'Waar zou opa zijn? Zou hij...?' Kun jij de gedachte afmaken?

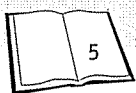
Waarom maakt de schrijver de gedachte niet af? Zou hij niets meer weten te verzinnen? Of heeft hij een heel andere reden om daar stippeltjes neer te zetten? Wat denken de kinderen?

3 Extra verdieping

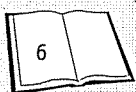
3a Praten over taal en gevoel

Gevoelens spelen in *Kom op, bolle!* een grote rol. De gevoelens van Jens wisselen bijvoorbeeld heel snel in de eerste twee hoofdstukken. Loop ze nog eens langs met de kinderen en kijk of de kinderen de gevoelens kunnen benoemen:

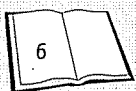
'Ik mag toch ook best meedoen'

Jens voelt zich hier terecht gepasseerd.

Jens sloft naar een bankje. Daar ploft hij neer. Hij snapt wel waarom de jongens lachten.

Hier spreekt moedeloosheid uit, hij is teleurgesteld dat het hardlopen en meedoen met een spelletje niet lukt.

Brrr, vanmiddag hebben ze gym. Zouden ze touwen krijgen?
Jens hoopt van niet.

Jens ziet er tegenop, en is bang voor de gymles.

'Hoi,' zegt Femke.

Jens bromt wat terug. Femke wijst naar de jongens. 'Doe je niet mee?'

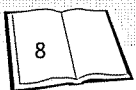
Jens schudt zijn hoofd. 'Nee, ik eh..., ik heb geen zin.'

'Heb je al wat bedacht?' vraagt Femke.

Jens kijkt haar verbaasd aan.

'Bedacht? Waarvoor?'

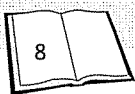
Het brommen van Jens kan verschillend geïnterpreteerd worden. Is hij verlegen omdat Femke naast hem gaat zitten, of spreken hier nog steeds de teleurstelling en het verdriet? Vervolgens is Jens verbaasd, hij begrijpt niet waar Femke het over heeft.

'Leuk,' mompelt Jens.

Vinden de kinderen de woorden leuk en mompelen bij elkaar passen? Voelt Jens zich alweer wat beter dan eerst? Denken de kinderen dat het verlegenheid is of zit het Jens nog steeds dwars dat hij niet mee kan doen? Jens vindt Femke heel leuk. Maar dat durft hij niet te zeggen. Hoe voelt dat, als je zoiets niet durft te zeggen? Herkennen de kinderen dat uit eigen ervaring?

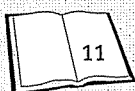
Aan het eind van hoofdstuk 1 voelt Jens zich blijkbaar nog steeds moedeloos. Uit welk woord uit onderstaand zinnenstuk blijkt dat vooral?

Jens piekert tot de bel gaat. Dan sjokt hij naar binnen.

Waarover zal Jens piekeren: over het mislukte potje tikkertje, over een goed idee, of piekert hij erover dat hij niet tegen Femke durft te zeggen dat hij haar leuk vindt? Wat denken de kinderen?

In hoofdstuk 2 gaat de snelle wisseling van emoties verder:

'En jij, Jens?' vraagt juf. 'Heb jij al wat bedacht?'

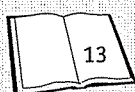
Jens schrikt ervan. Hij hoort Frenk grinniken.

'Ja bolle,' fluistert hij. 'Wat ga jij doen?'

Jens wordt opeens woest. Hij gaat rechtop zitten.

Even schrikt Jens, maar dan veranderen de teleurstelling over zichzelf en het verdriet om het niet goed mee kunnen doen en het gepest worden in een woede die Jens veel moed geeft. Hij pareert zomaar een aantal opmerkingen van zijn klasgenoten, zoals te lezen is op bladzijde 12. De aarzeling komt pal daarna ook om de hoek kijken (Oei, wat heeft hij gezegd?) Maar hij blijft toch bij zijn besluit.

De laatste zinnen van het hoofdstuk typeren Jens als een echte doorzetter:

Jens vouwt het briefje open en leest:

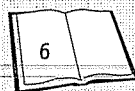
Jij krijgt toch geen sponsor. Niemand geeft jou geld.

Jens maakt een prop van het briefje.

O nee? denkt hij. Dat zullen we nog wel eens zien!

Wat dachten de kinderen toen ze dit lazen? Zien ze in Jens al een doorzetter? Hebben ze zelf wel eens een briefje gekregen? Had dat briefje een leuke of een nare inhoud?

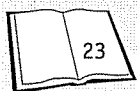
Een thema dat door het hele boek heen een rol speelt, is de ziekte van Jens.

Ze lachen omdat hij zo dik is. Daarom kan hij niet hard rennen.

Lang niet zo hard als de jongens. En hij is veel te gauw moe. Hij kan er niets aan doen. Jens heeft een ziekte. Daardoor is hij zo dik. Hij snoept bijna niets. En hij eet heel gewoon. Toch blijft hij dik. Jens vindt het soms wel lastig.

Verderop blijkt dat Jens er toch veel meer mee bezig is dan hier blijkt. Hij weigert bijvoorbeeld een koekje als hij bij opa op bezoek komt (blz. 19). Waarom zou dat zo zijn? Denken de kinderen dat de opmerkingen van zijn klasgenoten daar ook iets mee te maken hebben? En stel dat Jens niet dik was door een ziekte, maar doordat hij te veel dingen at die dik maken. Zouden zijn klasgenoten hem dan wel mogen uitschelden?

Opa kijkt Jens ernstig aan.

'Waarom doe je mee aan die sponsorloop?' vraagt hij. 'Om minder dik te worden?'

Jens schudt zijn hoofd. Hij vertelt van Frenk en de andere jongens.

'Ik wil gewoon meedoen,' zegt hij. 'Ook al blijf ik net zo dik.'

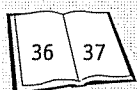
'Dan is het goed,' zegt opa.

Waarom zou opa zo ernstig kijken bij deze vraag? En waarom zou opa het niet goed vinden als Jens meedeed om af te vallen? Wat denken de kinderen daarvan?

Aan het slot van het verhaal lijkt het of Jens zich toch meer heeft verzoend met zijn dik zijn (blz. 59). Waarom zou het minder belangrijk zijn geworden voor Jens? Kunnen de kinderen dat begrijpen?

Een ander thema dat met de kinderen besproken kan worden, is doodgaan. Lees met de kinderen hoofdstuk 7 nog eens en praat erover. Vraag naar hun eigen ervaringen, en sluit aan bij de gevoelens die genoemd worden in de tekst. Jens is bang, verdrietig en voelt zich machteloos. Hij huult en bibbert.

Afhankelijk van het verloop van dat gesprek kunt u blijven bij de emoties van de kinderen, of er ook op wijzen hoe de auteur duidelijk maakt dat Jens verdriet heeft, maar ook troost vindt bij opa.

'Wacht,' zegt opa. 'Doe deze maar om.'

Hij pakt een lange, zwarte das.

Die slaat hij om de nek van Jens.

'Anders vat je kou. Dat is lekker warm, hé? Hij is van oma geweest.'

Jens knikt. Hij bibbert nog steeds een beetje. Ze lopen naar buiten. De mist trekt langzaam op.

Jens houdt opa's hand vast. Jills huis ligt er triest bij. Manoes zit op de vensterbank. Ze miauwt een paar keer.

Jens voelt zich verdrietig.

Verdriet spreekt natuurlijk uit de volgende elementen: kou, het bibberen van Jens, de kat die zo eenzaam in de vensterbank van het trieste huis zit. Troost spreekt hier uit het feit dat de mist optrekt, de warmte van de sjaal, die van oma is geweest, en van opa's hand.

3b Kennis van genres

Kom op, bolle! is een realistisch boek. Het zou in de werkelijkheid zo plaats hebben kunnen vinden. Henk Hokke schrijft in zijn e-mail hoe hij op het idee van dit boek is gekomen. Een ervaring uit zijn eigen onderwijzerstijd is hem altijd bijgebleven en heeft geleid tot dit boek.

Houden de kinderen van realistische verhalen? Kan zo'n verhaal ook goed helpen als je zelf bijvoorbeeld dik bent, om wat moed te krijgen om toch altijd mee te doen met spelletjes?

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij. Vond hij/zij de tekeningen van Sonja Reus goed passen bij het verhaal? Laat de kinderen vertellen waarom zij 'ja', 'weet niet' of 'nee' invulden. Vraag verder wat zij van de illustraties vinden, ook los van het verhaal. Spreekt de tekenstijl hen aan? Laat ze vertellen of de kinderen en situaties op de tekeningen 'levensecht' (realistisch) zijn. Zouden het ook foto's geweest kunnen zijn?

Kunnen ze vertellen hoe de illustrator tekent: veel lijntekeningen, veel ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan.

Vergelijk met de kinderen de tekeningen in dit boek eens met die in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, sfeer die de tekeningen oproepen.

Welke illustratie uit het boek spreekt hen het meeste aan? Kunnen zij onder woorden brengen waarom?

Hoe kijkt Jens op de tekening op bladzij 7? Klopt het goed met de tekst? En wat vinden de kinderen van Femke? Hadden ze zich Femke ook zo voorgesteld?

Wat vinden zij van de illustratie op pagina 37? Vinden zij de illustratie goed bij de tekst passen? Hoe kijkt de poes? Sluit dat aan bij de tekst? Wat hadden de kinderen getekend op deze bladzij? Hadden zij ook mensen erbij getekend? Waarom wel of niet? Waarom zou Sonja Reus daar niet voor gekozen hebben?

4 Verwerking

Voor verdere verwerking is nog een aantal kopieerbladen opgenomen.

4a is het Boekprofiel.

4b een creatieve tekenopdracht.

4c 'sprekende woorden'.

4d de brief aan Henk Hokke, de schrijver van *Kom op, bolle!*

4e tenslotte, is het titelblad.